

Społecznościowe spółdzielnie a starzejące się społeczeństwo

MODUŁ 5

W tym module będziemy rozważać zjawisko starzejącego się społeczeństwa. To, jak wpływa ono na europejski kontekst społeczny i gospodarczy oraz jak społeczność może kreatywnie i efektywnie reagować na społeczno-ekonomiczne potrzeby seniorów.

START

O TYM KURSIE

Ten kurs powstał w ramach projektu **Better Cooperate!**

Projekt **Better Cooperate! Edukacja przez i dla wartości gospodarki społecznej jako sposób na wzmocnienie społeczeństwa** jest projektem łączącym różne dziedziny edukacji i przedsiębiorczości społecznej. Jego celem jest zwiększenie możliwości sektora ekonomii społecznej do prowadzenia działań edukacyjnych w zakresie przedsiębiorczości społecznej, a tym samym wypracowanie skutecznej odpowiedzi na wyzwania współczesnego świata oraz zwiększenie inicjatywy i przedsiębiorczości młodych ludzi oraz ich skuteczne włączenie w życie społeczne i zawodowe ich społeczności.

Numer projektu: 2023-1-PL01-KA220-YOU-000158100

finansowany przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami i opiniami autora(ów) i nie odzwierciedlają koniecznie poglądów Unii Europejskiej ani Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani EACEA nie mogą być za nie pociągnięte do odpowiedzialności.

Pozostałe kursy

1

ES a priorytet wartości
nad zyskiem

2

ES a nierówności

3

ES a lokalny rozwój

4

ES a transformacja
cyfrowa

5

ES a starzejące się
społeczeństwo

6

ES a zmiany
klimatyczne

WPROWADZENIE

Moduł 5 : ES i społeczeństwo starzejące się

Nie da się ukryć - świat się zmienia. A wraz z tą zmianą społeczeństwa na całym świecie doświadczają **bezprecedensowego starzenia się**.

Ta zmiana demograficzna niesie ze sobą istotne wyzwania i możliwości, które wpływają na **dynamikę siły roboczej, zachowania konsumentów i systemy opieki społecznej**. Rosnący odsetek seniorów wymaga innowacyjnych podejść, aby zapewnić ich **włączenie i aktywny udział** w życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym.

W tym kontekście lokalne społeczności, organizacje pozarządowe (NGO) i firmy społeczne odgrywają kluczową rolę. Te podmioty są wręcz stworzone, aby **rozwiązywać wieloaspektowe skutki** starzenia się społeczeństwa. Przyczyniają się do **promowania inkluzywnych polityk i praktyk**, które nie tylko wspierają **wzrost gospodarczy**, ale także poprawiają **spójność społeczną**.

START

Ale najpierw... sprawdźmy, ile już wiesz!

Starzenie się to wielowymiarowy proces, który uwzględnia

procesy
ekonomiczne,
społeczne i
finansowe

mechanizmy
biologiczne,
psychologiczne i
społeczne

mechanizmy
chemiczne,
środowiskowe i
społeczne

Wyślij

→ Dalej

Ale najpierw... Sprawdźmy, ile już wiesz!

W jakich aspektach starzejące się społeczeństwo może być wyzwaniem?

gospodarka i
zatrudnienie

gospodarka i
środowisko

środowisko i
społeczeństwo

Wyślij

→ Dalej

Teraz, gdy podstawy są ustalone,
czas zacząć!

Ale zanim zagłębimy się w
teoretyczne koncepcje starzenia
się, chcemy zastanowić się, jak to
skomplikowane zjawisko wpływa
na nasze podstawowe potrzeby
społeczne.

Rozpocznij autorefleksję!

Ułóż te potrzeby według ich ważności od najbardziej do najmniej istotnych w Twoim obecnym życiu

Zaangażowanie społeczne i wspólnotowe

Kariera edukacyjna

Stabilność gospodarcza

Opieka zdrowotna

Wyślij

Teraz uporządkuj te same potrzeby, myśląc o swoim życiu sprzed 5 lat

Kompetencje i umiejętności cyfrowe

Opieka zdrowotna

Kariera zawodowa i zatrudnienie

Stabilność gospodarcza

Kariera edukacyjna

Wyślij

Jak zmieniło się priorytet, jaki nadajesz tym potrzebom, między przeszłością a teraźniejszością? Zastanów się chwilę nad tą zmianą i jej dynamiką – które potrzeby były zaspokojone? Które są powtarzające się, a które uważasz za mniej istotne w obecnym czasie? W tej perspektywie zapisz sugestię dla "siebie z przeszłości" na temat tego, jak pokonać wyzwania związane z Twoimi przeszłymi potrzebami.

Wpisz tutaj swoją odpowiedź.

Wyślij

Starzenie się to proces wielowymiarowy, mający zarówno zalety, jak i wady. Wiąże się zarówno z korzyściami, jak i stratami, wynikającymi z połączenia mechanizmów biologicznych, psychologicznych i społecznych. Ta złożoność oznacza, że starzenie się nie jest tylko okresem upadku, ale obejmuje różne etapy życia z różnorodnymi doświadczeniami.

Czym jest społeczeństwo starzejące się?

Termin "Starzenie się społeczeństwa" odnosi się do zmiany demograficznej, w której rośnie odsetek starszych osób w populacji. Zjawisko to jest zauważalne w wielu krajach, szczególnie w Unii Europejskiej (UE). Starzenie się wynika z różnych czynników, w tym **wydłużenia oczekiwanej długości życia** i **spadku wskaźników płodności**. Co ważne, w 1993 roku Rada UE uznała ten trend demograficzny za jeden z **głównych wyzwań dla polityk społecznych**.

Jakie są skutki starzenia się społeczeństwa?

Stereotypy i zmiana potrzeb

Podstawowe prawa i równość

Jakie są główne wyzwania?

Wpływ na
gospodarkę i
zatrudnienie

Migracje

Jak "starzenie się" jest postrzegane przez społeczeństwo?

Dominujące narracje często przedstawiają starzenie się w negatywnym świetle, ukazując je jako proces związany z upadkiem, biernością i podatnością. Takie ujęcie sprzyja powstawaniu stereotypów i retoryki, które przedstawiają osoby starsze jako nieproduktywne i obciążające. Może to prowadzić do wykluczenia, dyskryminacji i marginalizacji, a także osłabiać solidarność międzypokoleniową.

W kontekście starzejącego się społeczeństwa Agencja Unii Europejskiej ds. Praw Podstawowych podkreśla potrzebę przyjęcia podejścia opartego na prawach w odniesieniu do starzenia się. Perspektywa ta akcentuje niezbywalne prawa człowieka i godność każdego, niezależnie od wieku, zgodnie z Artykułem 1 Karty Praw Podstawowych UE, który stwierdza, że godność ludzka jest nienaruszalna i musi być chroniona oraz szanowana. Tego rodzaju zmiana podejścia ma na celu przeciwdziałanie ageizmowi oraz wspieranie pozytywnych narracji o starzeniu się, sprzyjając równości i poszanowaniu praw podstawowych.

Obszary wpływu starzejącego się społeczeństwa

Opieka zdrowotna i społeczna

Solidarność
miedzypokoleniowa

Technologia i innowacje

Warunki życia i mieszkalnictwo

Włączenie społeczne i uczestnictwo

Technologia odgrywa coraz większą rolę w radzeniu sobie z wyzwaniami starzejącego się społeczeństwa. Telemedycyna, zdalne monitorowanie i narzędzia cyfrowe mogą poprawić jakość życia osób starszych, pozwalając im pozostać aktywnymi i w kontakcie ze światem. Ważne jest też przeciwdziałanie cyfrowemu wykluczeniu, aby nikt nie został społecznie odizolowany.

Odpowiednie zakwaterowanie to jedno z kluczowych wyzwań, ponieważ wspierające środowisko pozwala osobom starszym zachować niezależność i dobre samopoczucie. Polityki powinny zapewniać dostępne mieszkania dostosowane do zmieniających się potrzeb i możliwości fizycznych seniorów.

Starzejąca się populacja znacząco wpływa na systemy opieki zdrowotnej i społecznej. Starsze osoby są bardziej podatne na choroby, co podkreślono podczas pandemii COVID-19. Istnieje pilna potrzeba „wysokiej jakości i przystępnych usług opieki zdrowotnej oraz usług długoterminowej opieki.

Wspieranie aktywnego udziału osób starszych w życiu społeczności jest niezwykle ważne. Obejmuje to walkę ze stereotypami oraz tworzenie możliwości uczenia się przez całe życie i angażowania się w działalność społeczną

Negatywne stereotypy wobec osób starszych mogą osłabiać więzi między pokoleniami. Dlatego ważne są polityki, które wspierają współpracę między młodszymi i starszymi oraz zapewniają stabilne finansowanie emerytur i opieki zdrowotnej. Postrzeganie starzenia się przez pryzmat równości i szacunku dla praw człowieka pomaga budować spójne i solidarne społeczeństwo.

Quiz

**Które obszary według Ciebie są najbardziej
dotknięte zjawiskiem starzejącego się
społeczeństwa?**

Duże obszary miejskie

Obszary wiejskie

Wyślij

Jaką rolę mogą odgrywać spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe i firmy społeczne w społeczeństwie starzejącym się?

Spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe i firmy społeczne są kluczowymi graczami w rozwiązywaniu wyzwań związanych z społeczeństwem starzejącym się. Działają, wprowadzając wartości społeczne do swoich działań gospodarczych, łącząc produkcję dóbr, usług i wiedzy, aby osiągnąć zarówno cele społeczne, jak i gospodarcze, szczególnie na obszarach wiejskich lub w miejskich dzielnicach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Starzenie się społeczeństwa stanowi bezprecedensowe wyzwanie w kontekście kapitalizmu, wymagając innowacyjnych odpowiedzi na potrzeby starszej demografii. Społeczna przedsiębiorczość odgrywa tu ważną rolę, reagując kreatywnie i praktycznie na wyzwania społeczne i gospodarcze. Przedsiębiorstwa społeczne, które stawiają misję społeczną ponad zyskiem, coraz częściej wypełniają luki pozostawione przez sektory publiczny i prywatny, zwłaszcza w obszarach tradycyjnie pomijanych, takich jak opieka, bezrobocie czy ochrona środowiska.

Zapewnianie ważnych usług i wsparcia

Wspieranie społeczności i kapitału społecznego

- Spółdzielnie socjalne i organizacje pozarządowe budują silne sieci wsparcia dla osób starszych. Poprzez centra społecznościowe, kluby seniora i wydarzenia kulturalne ułatwiają kontakt z innymi, łagodząc izolację i samotność.
- Dodatkowo organizują programy edukacyjne i rekreacyjne, które zachęcają do uczenia się przez całe życie i aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności.

Spółdzielnie socjalne często świadczą podstawowe usługi dla osób starszych, takie jak opieka zdrowotna, pomoc domowa czy wsparcie społeczności, szczególnie tam, gdzie tradycyjne usługi publiczne są niewystarczające. Organizacje pozarządowe koncentrują się na rzecznictwie, integracji społecznej i działaniach międzypokoleniowych, mobilizując zasoby i wolontariuszy w celu wspierania starzejącej się populacji. Firmy społeczne integrują cele społeczne z działalnością biznesową, tworząc zrównoważone modele opieki nad seniorami, oferując przyjazne dla starszych miejsca pracy oraz rozwijając technologie poprawiające ich jakość życia.

**A teraz przetestujemy
nowe umiejętności!**

Wypełnij poniższe pola trzema kluczowymi działaniami, które mogą pomóc złagodzić negatywne skutki zmian demograficznych na obszarach wiejskich

nowe przepisy
dotyczące mobilności
pracowniczej

uproszczenie procesów
migracyjnych

poprawa warunków
życia

modernizacja
infrastruktury

wzrost turystyki

Trzy kluczowe działania, które mogą pomóc złagodzić negatywne skutki zmian demograficznych na obszarach wiejskich oraz ułatwienie mobilności pracowniczej

nowe przepisy dotyczące
mobilności pracowniczej

poprawa warunków
życia

uproszczenie procesów
migracyjnych

Quiz

Pytanie 1/4

Z perspektywy równości i praw człowieka, dlaczego solidarność między pokoleniami jest ważna?

zapewnienie status quo społeczno-ekonomicznego

zapewnienie spójnego społeczeństwa

zapewnienie różnorodności i zachowanie pamięci

Wyślij

Quiz

Pytanie 2/4

W jaki sposób migracja przyczynia się do rozwiązywania wyzwań starzejącego się społeczeństwa?

poprzez zwiększenie różnorodności i wymiany kulturowej

poprzez zwiększenie lokalnej gospodarki poprzez nowe firmy

poprzez przyczynianie się do odnowy populacji i uzupełniania braków w pracy

Wyślij

Quiz

Pytanie 3/4

Jakie czynniki są odpowiedzialne za starzenie się społeczeństwa w kontekście europejskim?

migracja i bezrobocie

niższe wskaźniki urodzeń i niestabilność finansowa

wydłużona oczekiwana długość życia i niższe wskaźniki urodzeń

Wyślij

Quiz

Pytanie 4/4

Dlaczego przedsiębiorstwa społeczne są tak odpowiednie do tworzenia innowacyjnych rozwiązań w obliczu starzejącego się społeczeństwa?

Ponieważ bardziej cenią swoją misję niż zysk.

Ponieważ są kluczem do tworzenia nowych miejsc pracy i rozwiązywania problemów związanych bezrobociem.

Wyślij

Zainspiruj się tym, kto już to robi!

Odkryj niektóre projekty, które wdrożyły nowe strategie i wprowadziły innowacje w dziedzinie starzejącego się społeczeństwa i przedsiębiorczości społecznej

Mentoring Change

Mentoring dla poprawy e-umiejętności dorosłych w zakresie kompetencji cyfrowych

Magnete - Centrum społeczności

Innowacyjny model RSA z przestrzeniami na kulturę, relacje i społeczne interakcje

Digital Natives

Dobre praktyki cyfrowe i metody umożliwiające każdemu stanie się cyfrowym tubylcem!

Gratulacje! Ukończyłeś moduł!

Teraz zyskałeś głębsze zrozumienie głównych wyzwań i wpływu starzejącego się społeczeństwa. Rozpoznając te wyzwania, jesteś lepiej przygotowany, aby krytycznie myśleć o sprawiedliwości, szansach i sprawiedliwości społecznej w otaczającym świecie.

Kluczowe wnioski:

Co dalej?

Zastanów się, jak nierówności społeczne wpływają na twoją społeczność.
Zastosuj to, czego się nauczyłeś, aby kwestionować niesprawiedliwe systemy.
Bądź na bieżąco i wspieraj inicjatywy promujące równość.

Czy chcesz zgłębić ten temat bardziej?

OGLĄDAJ

KOMPETENCJE &
UMIEJĘTNOŚCI CYFROWE

czytaj/zgłębiaj

+ WIĘCEJ

Zaangażowanie obywatelskie,
starsze osoby i inkluzja

+ WIĘCEJ

Obszary działań społecznych w
kontekście zmian demograficznych

+ WIĘCEJ

W kierunku strategii UE na rzecz
równości wiekowej

Teraz, gdy dowiedziałeś się o społecznej gospodarce i starzejącym się społeczeństwie poznaj jej rolę i wyzwania związane z zmianą klimatu w kolejnym module kursu:

**PRZEJDŹ DO
MODUŁU 6**

Dowiedz się więcej o projekcie Better Cooperate! na naszej stronie

